

Esitys Yorkshirenterrieri ry:n syyskokoukseen 2019

Yorkshirenterrieri ry:n jalostustoimikunta esittää rotuyhdistyksen syyskokouksessa käsiteltäväksi rodun liittämisen PEVISA-ohjelmaan (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) patellaluksaation eli polvinivelen sijoiltaanmenon osalta vuodesta 2021 eteenpäin. Rodulla on voimassa oleva Jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) 2017–2021, mikä on vaatimus PEVISA-ohjelmaan liittämiseksi. JTO muokataan PEVISA ohjelman osalta ennen rodun hakemista PEVISA ohjelmaan (käsitellään samassa syyskokouksessa)

PEVISA-ohjelman tavoitteena on:

1. Ennaltaehkäistä tai vähentää sellaisten perinnöllisten vikojen ja sairauksien leviämistä rodussa, jotka

- Alentavat koiran elinkykyä ja –toimintoja
- Aiheuttavat koiran elämänlaadun huonontumisen
- Vähentävät koiran jalostuskelpoisuutta

2. Turvata rodun geneettinen monimuotoisuus, jotta saataisiin rajoitettua haitallisten geenien leviäminen ja tuettua rodun kestävä kehitystä

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksaatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalan asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat. Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Vika on tavallisesti synnynnäinen ja sen oletetaan periytyvän usean geenin vaikutuksesta (polygeenisesti) ja väistyvästi (resessiivisesti).

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III -asteen luksaatioissa koiralla saatetaan havaita selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV -asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Jos tämä ei auta, patellaluksaatiota voidaan hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Lappalainen, A. 2016. Polvilumpion sijoiltaanmeno (patellaluksaatio). Viitattu 15.8.2019 <http://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion>

Vuosina 2008–2018 tarkastetuista polvista vain 51% ovat terveitä eli patellaluksaatio-aste on 0. Tämä tarkoittaa että 49% 2008-2018 tarkastetuista polvista on jonkin asteinen patellaluksaatio. Huolestuttavaa on se miten pieni osa rekisteröityjen pentueiden molemmalla vanhemmalla on virallinen polvitulos. Vuonna 2016 rekisteröitiin 65 pentuetta. Näistä 32 pentueella on molemmalla vanhemmalla virallinen polvitulos (49,2%). Vuonna 2017 rekisteröitiin 63 pentuetta. Näistä 32 pentueella on molemmalla vanhemmalla virallinen polvitulos (50,8%). Vuonna 2018 on rekisteröity 66 pentuetta. Näistä 34 pentueella on molemmalla vanhemmalla virallinen polvitulos (51,5%). Määrä on kasvussa mutta ei tarpeeksi nopeasti rodun tarpeeseen nähden.

Tässä tilanteessa rodun liittäminen polviluksaation osalta PEVISA-ohjelmaan helpottaisi rotuyhdistyksen haasteelliseksi koettua pitkäjänteistä jalostustyön ohjaamista ja ennen kaikkea toteutuisivat PEVISA-ohjelman tavoitteet koirien parhaaksi. Tulevaisuudessa terveysasiat korostuvat entisestään kasvatuksessa ja terveydestä huolehtiminen tulee yhdeksi rodun vetovoimatekijäksi.

Jalostustoimikunta esittää yorkshirenterrierin liitettävän PEVISA-ohjelmaan polvien osalta vuodesta 2021 raja-arvolla 2. Tutkimustulos tulee olla voimassa astutushetkellä. Tämän lisäksi tuloksen 2/1 tai 2/2 saanut koira on paritettava tuloksen 0/0 saaneen koiran kanssa. Lisäksi rodulle haetaan poikkeuslupaa PEVISA-ehdoista koskien ulkomaisia uroksia (liite 1.)

Yhdistyksen oma suositus on edelleen että yhdistelmän yhteenlaskettu patellaluksaatio-aste ei saisi ylittää yhteensä lukua 2. 0/0+0/0, 0/0+0/1, 0/0+0/2 ja 0/1+0/1 yhdistelmät ovat suositeltavia. Koska myös 2/2 ja 2/1 polvisten koirien pennut rekisteröidään, sairauden vastustus jää kasvattajan vastuulle, mutta koiran vanhempien terveystiedot ovat sekä pennunostajien että muiden kasvattajien saatavilla.

Jalostustoimikunta 10.9.2019

Sanna Kaukonen

Rea Hentunen

Tarja Gynther

Reine Nyberg

Tanja Mäkinen

Liite 1.

Ulkomaisia uroksia koskevat poikkeukset.

Rotujärjestön esityksestä voidaan rodulle myöntää toistaiseksi voimassa oleva poikkeuslupa PEVISA-ehdoista. Tälle poikkeusluvalla ulkomaiselle urokselle voidaan rekisteröidä kaksi (2) pentuetta, vaikka uros ei täytä kaikkia rodun PEVISA-ehdoja. Uroksen seuraavien pentueiden kohdalla vaaditaan, että uros täyttää PEVISA-ehdot tai yhdistelmälle pitää anoa etukäteen tapauskohtainen poikkeuslupa. Poikkeusluvalla rekisteröityihin pentueisiin lasketaan mukaan ehdon voimaantulon jälkeen tapahtuneesta astutuksesta syntyvät pentueet.